

Vesthimmerlands Kommune
Att.: Peter Krogh Madsen

DTU Aqua
Att.: Finn Sivebæk Jensen

Dato: 27. marts 2026

Sagsnummer:
06.02.10-P19-6-25
Sagsbehandler:
Søren Holmstrand
Christiansen

Tlf.: 99 66 71 91
Mob.: 30 51 16 48
soch@vesthimmerland.dk

Side 1 ud af 8

Offentlig høring af et restaureringsprojekt med etablering af dødt ved, skjulesten og grus i Bjørnsholm Å

Vesthimmerlands Kommune offentliggør hermed forslag til et projekt om vandløbsrestaurering i Bjørnsholm Å. Projektet berører en strækning nedstrøms Vilsted Sø til udløbet i Bjørnsholm Bugt.

Projektet vedrører matriklerne 1c, 1oæ, 3au og 3bm Bjørnsholm Hgd., Overlade, 2a, 2b og 2eb Bjørnsholm Hgd., Ranum og 7s Overlade By, Overlade. Projektet er ønsket af Vesthimmerlands Kommune på opfordring af DTU aqua. Beliggenheden fremgår af bilag 2.

Formål

Formålet med projektet er:

- at forbedre opgangsforholdene for gydefisk og nedgangsforholdene for ørredsmolt.
- at bidrage til mere naturlige vandløbsforhold i overgangen fra Vilsted Sø til Bjørnsholm Å, og dermed sikre bedre vilkår for ørredpopulationen i Bjørnsholm Å-vandløbssystem.
- at bidrage til en forbedring af den økologiske tilstand for fisk i Bjørnsholm Å og resten af vandløbssystemet.

Nuværende forhold

Bjørnsholm Å er et målsat type 2-vandløb med et vandopland på omkring 95,6 km². Bjørnsholm Å modtager vand fra Vilsted Sø, hvor i vandløbssystemerne Herredsbæk, Faldbæk og Ranum Bæk har udløb.

Bjørnsholm Å er målsat til godt økologisk potentiale, da vandløbet er karakteriseret som et stærkt modificeret vandområde. Årsagen skyldes det stærkt udrettede og dybt nedgravede forløb, det yderst reducerede fald uden forbindelse til de omkringliggende arealer i ådalen på strækningen fra træbroen til udløbet i Limfjorden. Denne strækning fremstår uden skjul og fysisk variation.

Herudover blev Vilsted Sø genskabt i 2006 med det formål at aflaste Limfjorden for næringsstofudledning fra oplandet. I den forbindelse blev der etableret et bygværk ved afløbet af Vilsted Sø, så vandstanden i søen kan reguleres. Herudover blev vandløbsbunden på den øvre del af Bjørnsholm Å hævet ved at etablere et stort og bredt afløbsstryg med et kraftigt fald over stenet og gruset bund. Afløbsstryget er lavvandet og mellem 10 til 25 m bredt med et gennemsnitligt fald på ca. 4,5 promille, hvilket ligeledes er en stærkt modificeret løsning.

I overgangen fra sø til vandløb er vandløbsbredden omkring 8 m uden en veldefineret strømrønde. Overgangszonen er uhensigtsmæssig, da vandløbsbredden er overbred, vandstanden er for lav og strømhastigheden er lav uden en egentlig strømrønde. Vandløbsprofilen er helt lysåbent uden skjulemuligheder for oprækkende ørreder og nedtrækkende smolt. Derfor er både nedtrækkende smolt og oprækkende gydefisk udsat for en unaturlig høj prædation fra fiskeædende fugle og odder i afløbsstryget, og især i overgangszonen fra sø til vandløb. Dette giver specielt prædationsudfordringer i vinterhalvåret, hvor grøden i stryget er sparsomt. Forholdene i overgangszonen og afløbsstryget som helhed udgør en stor udfordring for ørredbestandene i vandløbene opstrøms Vilsted Sø, da få smolt når havet og færre gydefisk når gydebankerne opstrøms. I alt er der ca. 25 km vandløb med fiskemålsætning opstrøms Vilsted Sø. Selve overgangen fra sø til vandløb fungerer som et kritisk knudepunkt for hele vandløbssystemet, og derfor vil en naturforbedrende indsats her, påvirke ørredbestanden positivt og markant i den resterende del af vandløbssystemet.

Bjørnsholm Å er fra overgangen til søen og ca. 500 m nedstrøms til træovergangen lavvandet og uden skjul. Især de øverste 200 m vandløbsstrækning er karakteriseret ved et bredt profil (op til 25 m), meget lav vandstand og ingen skjulemuligheder. Vandløbsprofilen er præget af sten i håndstørrelse, der ligger i et tykt lag fra brink til brink. Vandet kan kun i yderst begrænset omfang arbejde i profilen, så der dannes mindre strømrønder, grødeøer, høller o. lign.

Projektbeskrivelse

Projektstrækningen kan overordnet opdeles i to delstrækninger (bilag 1).

- 1) Delstrækning 1 omfatter afløbsstryget. Dvs. overgangen fra Vilsted Sø til Bjørnsholm Å og nedstrøms til træbroen nedstrøms skalapæl 2. Denne strækning er ca. 500 m lang og er kendetegnet ved et unaturligt bredt forløb, meget lav vanddybde og helt åbent forløb uden variation og skjul.

Hovedformålet på denne strækning er at skabe skjulemuligheder, så nedtrækkende smolt og oprækkende fisk kan bevæge sig uden at blive udsat for en unaturlig høj prædation fra især fiskeædende fugle og odder. Derfor vil tiltagene på strækningen være:

- a. At etablere én eller flere veldefinerede strømrønder i overgangszonen, da den nuværende udformning er uhensigtsmæssig. Strømrønden(erne) kan etableres med større sten, grus og større stykker dødt ved på de første ca. 10 m vandløbsstrækning.
 - b. Udlægning af større stykker dødt ved. Især i form af mindre træer med trækroner eller rodknolde, da det vil give overhængende skjul, som vil give den største effekt ift. at forbedre skjulemulighederne.
 - c. Udlægning af større sten og eventuelt grus.
- 2) Delstrækning 2 er fra træbroen og til udløbet i Limfjorden. Denne strækning er ca. 1,3 km lang og kendetegnet ved lavt fald, reguleret forløb og dårlige fysiske forhold.

Hovedformålet på denne strækning er at skabe bedre fysiske forhold. Derfor vil tiltagene på strækningen være:

- a. Udlægning af dødt ved i forskellige størrelser og former.
- b. Fremskyndelse af en højere grad af overhængende vegetation fra brinkerne. Bl.a. ved at skære pil og krat på brinken, så grenene hænger ud over vandløbsprofilen.

Afstrømnings- og miljømæssige konsekvenser

Afvandingsforhold

Der er tilbage i 2020 foretaget en opmåling af vandløbsbunden og her viste opmålingen, at vandløbsbunden på de to delstrækninger ligger under regulativets krav. Ifølge opmålingen ligger den nuværende vandløbsbund i afløbsstryget mellem 15 og 35 cm under den regulativmæssige bund. På projektstrækningen fra gangbroen til udløbet ligger den nuværende vandløbsbund på de første 500 m vandløbsstrækning ca. 4-5 cm under regulativets krav, men fra station (st.) 1000 m til udløbet omkring st. 1800 m ligger den nuværende vandløbsbund mellem 20-45 cm under den regulativmæssige bund. Derfor er der plads i det gældende regulativ til at udlægge dødt ved, skjulesten og evt. gydegrus på hele projektstrækningen. På baggrund af opmålingen, forventes afvandingen af de tilstødende arealer og vandføringsevnen ikke at blive forringet væsentligt.

Udlægning af dødt ved, skjulesten og gydegrus vil ske indenfor regulativets rammer. Der er ikke registreret rørtilløb på strækningen med afløbsstryget. Her er det gennemsnitlige fald omkring 4,5 promille, vandløbsbredden er mellem 10 og 25 m, strækningen er lavvandet og det omkringliggende terræn ligger 2 til 3,5 m over vandløbsbunden. Derfor er der ingen risiko for, at afvandingen af de tilstødende arealer og vandføringsevnen vil blive forringet væsentligt.

Der er registreret 7 rørtilløb langs projektstrækningen fra st. 668 m til st. 1627 m, og de ligger alle omkring 1 m over vandløbsbunden. Herudover ligger det omkringliggende terræn 3 til 4 m over vandløbsbunden. Stykkerne af dødt ved vil blive udlagt på strækningerne, hvor der ikke er rørtilløb og på en måde, hvor vandets frie løb ikke vil blive hindret.

Der vil blive taget højde for regulativets krav til bundbredde og skærebredde på hele projektstrækningen. Vedstykkerne vil som udgangspunkt blive placeret i længderetningen i vandløbets sider for at sikre at afstrømningen ikke påvirkes væsentligt på delstrækning 2.

Hvis der registreres yderligere dræn på projektstrækningen, vil projektet tage hensyn til, at disse fortsat har frit udløb.

Vandområdeplaner

Projektet vurderes at kunne have en afgørende betydning for, at der på sigt kan opnås målopfyldelse i Bjørnsholm Å-vandløbssystem, jf. vandområdeplanerne 2021-2027. Det gælder vandløbene Ranum Bæk, Herredsbæk, Kildebækken, Tilløb til Herredsbæk og Faldbæk, der alle ligger opstrøms Vilsted Sø og har fiskemålsætning på ca. 25 km vandløbsstrækning. Herudover vurderes projektet at kunne være medvirkende til, at der opnås målopfyldelse i Bjørnsholm Å.

Seneste bestandsanalyse i vandløbssystemet blev foretaget i 2022 af DTU Aqua. Her blev der observeret en stor tilbagegang af den naturlige ørredyngel og antallet af ældre ørreder. Der blev i 2022 fundet ½-års ørred på 4 (29 %) af de 14 befiskede stationer sammenlignet med 12 (92 %) i 2012. Andelen af stationer med ½-års ørred er således nu på det laveste niveau siden den første undersøgelse i 1982.

Andelen af stationer med ældre ørred har ligeledes været faldende gennem de sidste tre undersøgelser og er nu på det laveste niveau siden den første undersøgelse i 1982. Der er i 2022 fundet ældre ørred på 21 % af de befiskede stationer.

Det er kun én målestation ud af de 14, der opfylder kravet om god eller høj økologisk tilstand.

§ 3-beskyttet natur

Bjørnsholm Å er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 på projektstrækningen. Da projektet omfatter tiltag i selve vandløbsprofilet, som vil påvirke den eksisterende tilstand, vil det kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er ikke § 3-beskyttet naturarealer langs projektstrækningen før strandengen vest for Viborgvej. Der er adgangsveje til hele projektstrækningen uden om § 3-beskyttet naturarealer, og projektet vil ikke påvirke eller komme i berøring med de omkringliggende § 3-naturarealer (bilag 1).

Det er Vesthimmerlands Kommunes vurdering, at der kan opnås en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura 2000

Bjørnsholm Å ligger udenfor udpegede Natura 2000-områder, men vandløbet afvander og grænser op til Bjørnsholm bugt, der ligger i Natura 2000-område nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg (bilag 1).

På grund af projektets naturforbedrende karakter, projektets begrænsede størrelse og omfang, vurderer Vesthimmerlands Kommune, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området eller udpegningsgrundlagets bevaringsstatus.

Bilag IV-arter

Der er registreret fund af odder og en uidentificeret art af flagermus på projektstrækningen (søgt via arter.dk og naturbasen.dk d. 19. marts 2026). Bilag IV-arten odder befinder sig efterhånden i de fleste af kommunens vandløb, og er registreret i hovedparten af Bjørnsholm Å-vandløbssystem. Udlægning af dødt ved, skjulesten og gydegurus må forventes at fremme den økologiske funktionalitet af området for odder, idet der skabes mere naturlige forhold i Bjørnsholm Å og bedre skjulemuligheder.

Da projektet er af mindre karakter, de afvandingsmæssige forhold ikke vil blive ændret og anlægsarbejdet vil være kortvarig samt medvirke til at forbedre den økologiske tilstand i vandløbet, vurderes projektet ikke at påvirke bestanden af, og/eller den økologiske funktionalitet for odder, flagermus eller andre bilag IV-arter væsentligt.

Vandløbsloven

Bjørnsholm Å er et offentligt vandløb, og et restaureringsprojekt som dette kræver derfor en tilladelse efter vandløbslovens § 37. Da restaureringsprojektet vurderes at være i overensstemmelse med målsætningen i den gældende vandområdeplan, og da det ansøgte projekt er inden for rammerne i det gældende regulativ, vurderer Vesthimmerlands Kommune, at der kan opnås en tilladelse efter vandløbsloven til det ansøgte projekt.

Vurdering af virkninger på miljøet

Eftersom regulering af vandløb er opført på bilag 2 i miljøvurderingsloven, er det nødvendigt med en screening af, om der er krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport og udarbejdelse af en særlig vurdering af projektets virkning på miljøet. Der vil senere blive offentliggjort en afgørelse om dette spørgsmål.

Overslag over udgifter

Udgifter i forbindelse med projektets gennemførelse afholdes af Vesthimmerlands Kommune. Anlægsudgifterne forventes at løbe op i ca. 30.000 kr.

Tidsplan

Der skal indhentes en dispensation fra naturbeskyttelsesloven, før tilladelsen efter vandløbsloven kan gives. Desuden skal der gennemføres en VVM-screening af projektet, da regulering af vandløb er nævnt i bilag 2 i miljøvurderingsloven. Projektet vil herefter kunne gennemføres i løbet af 2026 eller senere.

Offentliggørelse

Restaureringsprojektet vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside, <https://vesthimmerland.dk/politik-og-faellesskab/hoeringer-og-afgoerelser>, under "Vandløb".

Eventuelle bemærkninger til projektet kan inden for 8 uger indgives skriftligt til: Vesthimmerlands Kommune, Teknik- og Økonomiforvaltningen, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars eller på mail til vandloeb@vesthimmerland.dk eller soch@vesthimmerland.dk.

Efter offentlighedsfasen skal projektet endeligt godkendes efter vandløbsloven. Efter godkendelsen er der 4 ugers ankefrist, inden projektet må udføres. En eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Med venlig hilsen

Søren Holmstrand Christiansen

Vandløbsmedarbejder

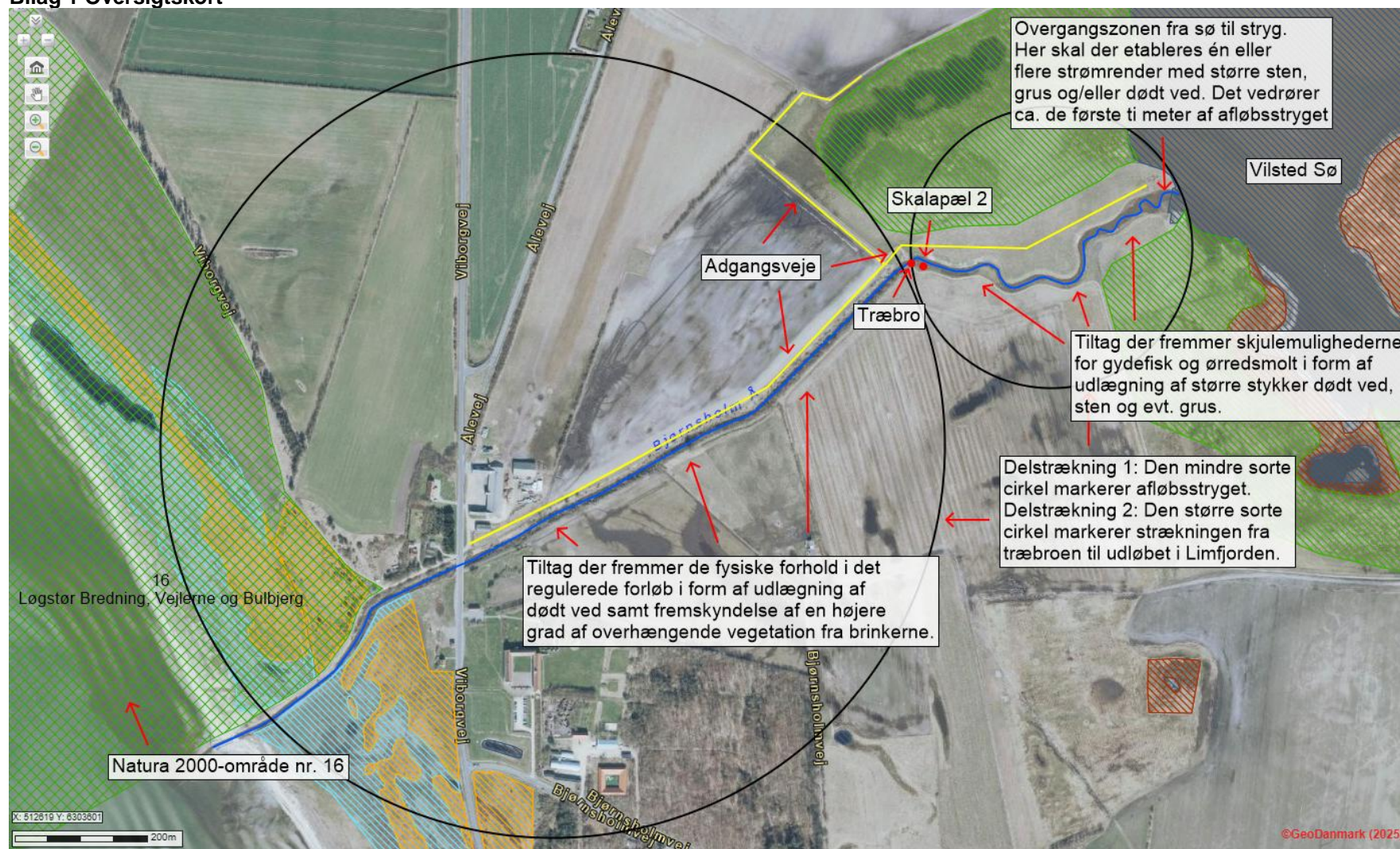
Bilag

1. Oversigtskort
2. Sådan behandler vi dine personoplysninger

Kopimodtagere

- Ansøger
- DTU Aqua
- Berørte lodsejere
- Danmarks Naturfredningsforening: dnvesthimmerland-sager@dn.dk; vesthimmerland@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund: post@sportsfiskerforbundet.dk; tha@sportsfiskerforbundet.dk; himmerland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund: teamstr@gmail.com
- Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk; vesthimmerland@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening: dbf.oestjylland@gmail.com
- Fiskeristyrelsen: inspektoratvest@fiskeristyrelsen.dk
- Friluftsrådet: vesthimmerland@friluftsradet.dk; lokalraad@friluftsradet.dk
- Dansk Entomologisk Forening: entomologiskforening@gmail.com
- Ålaug Vesthimmerland: hok@agrinord.dk; sivigaard@yahoo.dk
- Vesthimmerlands Museum: byggesager@vmus.dk
- Lodsejerlauget for Herredsbæk: olehoegh@privat.dk
- Løgstør Sportsfiskerforening: mlag@9670.dk

Bilag 1 Oversigtskort

Signaturforklaring: Den blå streg markerer Bjørnsholm Å. De gule linjer markerer adgangsveje til projektstrækningen. De grønne, røde, lyse blå og orange skraverede områder er hhv. § 3-beskyttet eng, mose, strandeng og overdrev.

Bilag 2 Sådan behandler vi dine personoplysninger vedrørende sagsnr. 06.02.10-P19-6-25

Hvad bruger vi dine personoplysninger til?

Vi behandler dine personoplysninger for at udføre sagsbehandling på et tilstrækkeligt oplyst og korrekt grundlag. Vi behandler almindelige personoplysninger om dig. Almindelige personoplysninger er oplysninger som fx navn, adresse og ejerforhold på fast ejendom.

I visse sager videregiver vi personoplysninger, hvis det er nødvendigt for sagen. Det kan fx være til andre offentlige myndigheder, samarbejdspartnere eller andre borgere, der er part i samme sag.

Behandlingen af dine personoplysninger er baseret på databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Almindelige personoplysninger, behandles i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a, c og e.

Hvor længe opbevarer vi dine oplysninger?

Vi opbevarer og beholder kun dine personoplysninger, så længe det er nødvendigt for det formål, vi bruger oplysningerne til, eller indtil en lovbestemt frist udløber.

Når formålet med behandlingen ikke længere er til stede, bliver dine personoplysninger slettet, anonymiseret eller overført til et arkiv efter reglerne i arkivloven.

Hvor har vi oplysningerne fra?

Vi behandler kun oplysninger, som du selv har givet os, eller som vi modtager fra andre privatpersoner, myndigheder, eller virksomheder. Det er fx navn, adresse, og hvilke ejendomme du ejer.

Hvad har du ret til?

Du har ret til at se og rette oplysninger om dig selv. I visse sjældne tilfælde har du også ret til at få slettet oplysninger, til at begrænse behandlingen og at gøre indsigelse imod behandlingen af dine oplysninger.

Hvis du mener, at vi ikke behandler dine oplysninger korrekt. Kan du klage til Datatilsynet. Se mere på

www.datatilsynet.dk/kontakt. Datatilsynet kan også kontaktes på postadressen: Datatilsynet, Carl Jacobsens Vej 35, 2500 Valby.

Vil du vide mere?

Hvis du gerne vil vide mere om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder, kan du læse mere på

<https://vesthimmerland.dk/om-kommunen/databeskyttelse>.

Hvem er vi, og hvordan kontakter du os?

Teknik og Miljø er en del af Teknik- og økonomiforvaltningen. Vi varetager den umiddelbare forvaltning af kommunens opgaver på teknik- og miljøområdet. Vores kontaktoplysninger er:

Teknik og Miljø, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars. Telefon: 9966 7000. Mail: Teknikmiljoe@vesthimmerland.dk.

Har du spørgsmål til vores behandling af dine personoplysninger?

Så er du velkommen til at kontakte Vesthimmerlands Kommunes databeskyttelsesrådgiver.

På mail: dpo@vesthimmerland.dk. Med brev: Vesthimmerlands Kommune, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars, Att.: Databeskyttelsesrådgiver.

Her kan du finde lovene

- EU's databeskyttelsesforordning (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016): <https://eur-lex.europa.eu>; skriv "2016/679" i søgefeltet.
- Arkivloven (lovbekendtgørelse nr. 1201 af 28. september 2016): www.retsinformation.dk; søg på nummer og årstal.